

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 191

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 1 martie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 780 din 5 decembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.....	2-4	2.074. — Ordin al ministrului culturii și identității naționale pentru acreditarea Muzeului de Artă Timișoara, județul Timiș	9
Decizia nr. 813 din 7 decembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342—348 din Codul de procedură penală	5-7	3.217. — Ordin al ministrului educației naționale privind modificarea și completarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 5.268/2015 pentru aprobarea Metodologiei privind echivalarea de către inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București a perioadelor de studii efectuate în străinătate și la organizațiile furnizoare de educație, care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, înscrise în Registrul special al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar și pentru aprobarea modelului atestatului de echivalare a studiilor efectuate în străinătate și în România.....	10
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI			
87. — Decizie privind exercitarea, cu caracter temporar, a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Fondurilor Europene de către doamna Loredana Hristodorescu	8	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
90. — Decizie privind încetarea exercitării, cu caracter temporar, prin detașare, de către doamna Monica Dragomir a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general adjunct al Ministerului Justiției	8	Decizia nr. 90 din 4 decembrie 2017 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	11-16
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE			
2.073. — Ordin al ministrului culturii și identității naționale pentru acreditarea Muzeului Național al Banatului din Timișoara, județul Timiș.....	9		

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 780

din 5 decembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, excepție ridicată de Radu Vasile Oros în Dosarul nr. 12.763/271/2015 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 723D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate, invocând, în acest sens, jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea penală din 27 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 12.763/271/2015, **Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal**. Excepția a fost ridicată de Radu Vasile Oros cu ocazia soluționării apelului într-o cauză penală privind săvârșirea mai multor infracțiuni aflate în concurs, dintre care una a fost comisă ulterior datei de 1 februarie 2014, iar celelalte anterior acestei date.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 încalcă dreptul la un proces echitabil și dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori, în măsura în care impun nesocotirea efectelor unei hotărâri judecătorești definitive prin nesocotirea sporului de pedeapsă stabilit cu privire la faptele ce intră în componența unui concurs de infracțiuni săvârșite sub imperiul Codului penal din 1969. Consideră că sporul de pedeapsă stabilit de instanță cu privire la infracțiuni săvârșite în

concurs sub imperiul legii penale anterioare constituie un drept câștigat, cu privire la care — în analizarea unui concurs de infracțiuni prin raportare la dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012, adică în condițiile săvârșirii unei infracțiuni concurente sub imperiul legii noi — instanța nu poate reveni. În caz contrar, ar însemna că se încalcă autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri — ce a fost, eventual, și executată —, securitatea raporturilor juridice și principiul „*ne bis in idem*”. Invocă, în acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a stabilit că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că o soluție definitivă a unui litigiu nu trebuie repusă în discuție. Arată că hotărârea penală definitivă învestită de lege cu autoritate de lucru judecat are un efect pozitiv și un efect negativ. Efectul pozitiv al lucrului judecat constă în aceea că dă naștere dreptului organelor competente de a trece la executarea dispozițiilor cuprinse în hotărâre (*potestas agendi*). Efectul negativ al lucrului judecat îl reprezintă împiedicarea pe care o produce cu privire la reanalizarea situației deduse judecătii, prin crearea unui obstacol în readucerea în fața organelor judiciare a conflictului soluționat definitiv, efect concretizat în regula *ne bis in idem*.

6. **Curtea de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori** apreciază că, în realitate, problema supusă dezbaterii privește modul de interpretare a dispozițiilor legale, care revine exclusiv instanței de judecată. Totodată, arată că problema recontopirii — cu aplicarea sporului prevăzut de legea nouă — a unor pedepse stabilite sub imperiul legii vechi implică o retroactivitate a legii penale, punându-se în discuție compatibilitatea dispozițiilor de lege criticate cu prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile. În plus, pare a fi afectat și atributul legii de a fi previzibilă raportat la momentul comiterii unor infracțiuni concurente, având în vedere aplicarea unui spor de pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de legea în vigoare la momentul săvârșirii acelor infracțiuni și care nu constituie pentru acuzat legea penală mai favorabilă, în condițiile în care sporul recalculat pentru infracțiunile comise anterior intrării în vigoare a noului Cod penal depășește cu mult atât pedeapsa cea mai grea stabilită în cadrul pluralității de infracțiuni, cât și sporul care a fost aplicat potrivit Codului penal din 1969. Astfel, instanța de judecată arată că, dacă pentru infracțiunea concurentă comisă sub incidența legii noi se aplică o pedeapsă cu amenda penală — cum este cazul în speță —, operațiunea de recontopire a pedepselor nu numai că pare să fie inutilă, dar impune acuzatului o sarcină disproporționată, pe care nu o putea prevedea la momentul comiterii infracțiunilor anterioare. Prin urmare, inculpatul trebuie să suporte o sarcină disproporționată, care se raportează la momentul săvârșirii noii infracțiuni, fără să

se țină seama de efectele hotărârilor judecătorești anterioare — care au avut în vedere o altă legislație — și de natura pedepsei pronunțate potrivit legii noi, punându-se în discuție încălcarea principiului securității juridice.

7. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens arată că, potrivit prevederilor art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, prin lege organică se reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora, revenind legiuitorului rolul de a stabili tratamentul sancționator aplicabil concursului de infracțiuni, inclusiv în cazul succesiunii de legi penale în timp.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 sunt constituționale. Arată că nu se poate susține că, prin aplicarea tratamentului sancționator potrivit legii noi în cazul pluralității de infracțiuni, s-ar ajunge la nerespectarea Deciziei nr. 265 din 6 mai 2014 a Curții Constituționale, prin care instanța de contencios constituțional a consacrat imposibilitatea combinării prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile. În cazul succesiunii de legi penale în timp cu privire la tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni, se va aplica legea penală mai favorabilă, independent de legea determinată ca fiind mai favorabilă în raport cu fiecare dintre infracțiunile concurente, fără a se putea spune că, astfel, s-ar crea o lex tertia prin combinarea prevederilor din legi succesive.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, care au următorul cuprins: „*Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă.*”

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 21 privind dreptul la un proces echitabil, precum și ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, raportat la prevederile art. 6 referitor la dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale art. 4 privind dreptul

de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori din Protocolul nr. 7 la Convenție.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 au mai fost supuse controlului de constituționalitate, față de critici similare. Astfel, prin Decizia nr. 210 din 12 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 13 iunie 2016, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate, reținând că, în baza dispozițiilor criticate, tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă. Cu alte cuvinte, dacă cel puțin una dintre infracțiunile concurente a fost comisă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, se va aplica legea penală mai favorabilă numai la individualizarea pedepsei pentru infracțiunile comise sub legea veche, iar tratamentul sancționator al concursului va fi, în mod obligatoriu, cel prevăzut de noul Cod penal, chiar dacă este mai sever, deoarece sub imperiul acestuia s-a desăvârșit configurația concursului. Prin reglementarea art. 10 din Legea nr. 187/2012, legiuitorul a urmărit să evite controversele doctrinare apărute în momentul intrării în vigoare a Codului penal din 1969, așa încât a consacrat explicit soluția majoritară conturată în practica acelei perioade, conform căreia tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabile. Din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 187/2012 ar rezulta că tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni s-ar putea aplica potrivit Codului penal din 1969 sau noului Cod penal atunci când toate infracțiunile din structura pluralității au fost comise sub imperiul Codului penal din 1969. Cu alte cuvinte, s-ar putea susține că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 consacră, implicit, teza aplicării legii penale mai favorabile în funcție de instituții autonome. În această ipoteză, jurisprudența apărută după intrarea în vigoare a noului Cod penal a fost majoritară în a considera concursul de infracțiuni ca fiind o instituție autonomă. Legea penală mai favorabilă se determină prin raportare la fiecare instituție care se aplică în mod autonom, astfel că, dacă încadrarea faptei s-a făcut după una dintre legi, care este mai favorabilă, aceasta nu excludea aplicarea dispozițiilor din cealaltă lege cu privire la recidivă sau la concursul de infracțiuni, dacă acestea sunt mai favorabile. S-a arătat că, de pildă, concursul de infracțiuni face parte dintre acele instituții juridico-penale (ca și prescripția, suspendarea executării pedepsei ș.a.) ale căror reguli se aplică, în cazul succesiunii de legi penale în timp, în mod autonom, independent de încadrarea juridică a faptelor după legea nouă sau după cea anterioară. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014, s-a statuat însă că „dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”, așa încât determinarea legii penale mai favorabile în cazul concursului de infracțiuni va depinde de încadrarea juridică dată infracțiunilor concurente. Potrivit considerentelor Deciziei nr. 265 din 6 mai 2014, rațiunea pentru care, în esență, s-a apreciat că doar aplicarea globală a legii

penale mai favorabile este constituțională — deoarece, în caz contrar, „prin combinarea dispozițiilor penale din mai multe legi succesive se creează, pe cale judiciară, o a treia lege care neagă rațiunea de politică penală concepută de legiuitor” —, este aceea că, „în activitatea de interpretare a legii, judecătorul trebuie să realizeze un echilibru între spiritul și litera legii, între exigențele de redactare și scopul urmărit de legiuitor, fără a avea competența de a legifera, prin substituirea autorității competente în acest domeniu”. Crearea unei *lex tertia* de către judecător în aplicarea legii a determinat Curtea să statueze asupra imposibilității de a aplica legea penală pe instituții autonome, împiedicând astfel judecătorul să intre în sfera de atribuții a puterii legislative (paragraful 24).

15. Totodată, prin decizia menționată, Curtea a reținut că, aparent, art. 10 din Legea nr. 187/2012 instituie, prin voința legiuitorului, o *lex tertia*, permițând, în privința tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni, aplicarea unei alte legi decât cele aplicate pentru majoritatea infracțiunilor componente ale pluralității. Curtea a constatat, însă, că art. 10 din Legea nr. 187/2012 reglementează tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni care și-a desăvârșit configurația prin comiterea ultimei infracțiuni sub legea nouă, așa încât pedeapsa rezultantă urmează să se aplice potrivit principiului „legii mai conforme cu interesele apărării sociale”, care este legea nouă. Stabilirea limitelor apărării sociale este atributul exclusiv al legiuitorului, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală. De altfel, în aplicarea pedepsei rezultante, în ipoteza reglementată de art. 10 din Legea nr. 187/2012, nu se poate reține existența unei succesiuni de legi penale, momentul în raport cu care se apreciază aplicarea legii penale în timp fiind cel al realizării integrale, al definitivării concursului real de infracțiuni. În aceste condiții este obligatorie aplicarea legii noi tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni, așadar doar atunci când cel puțin una dintre infracțiunile concurente a fost săvârșită după intrarea în vigoare a noii legi, nefiind obligatorie aplicarea legii noi atunci când toate faptele sunt comise sub legea veche, dar judecarea lor are loc sub legea nouă, în această din urmă ipoteză urmând

a se face aplicarea celor statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 265 din 6 mai 2014. Inculpatul, prin săvârșirea unei infracțiuni și sub imperiul legii noi, a înțeles să o încalce și pe aceasta, expunându-se consecințelor care derivă din acest fapt, așa încât aplicarea dispozițiilor legii noi în privința concursului, în ipoteza săvârșirii unei infracțiuni sub legea nouă, era previzibilă pentru inculpat. În aceste condiții este pe deplin justificată opțiunea legiuitorului de a reglementa tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni în mod diferit, după cum toate infracțiunile din structura pluralității au fost comise sub imperiul Codului penal din 1969, judecarea lor având loc sub legea nouă, situație tranzitorie în care aplicarea legii penale mai favorabile se va face potrivit Deciziei Curții nr. 265 din 6 mai 2014, ori cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, în această din urmă ipoteză urmând a se aplica pedeapsa rezultantă potrivit legii noi — ce reflectă interesele apărării sociale la acel moment — sub incidența căreia s-a definitivat concursul de infracțiuni (paragraful 25). Pentru motivele mai sus arătate, Curtea a constatat că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 nu aduc atingere prevederilor constituționale ale art. 15 alin. (2) referitor la aplicarea legii penale mai favorabile (paragraful 26).

16. În același sens sunt și Decizia nr. 822 din 3 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 127 din 18 februarie 2016, Decizia nr. 337 din 24 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 23 august 2016, Decizia nr. 545 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 838 din 21 octombrie 2016, și Decizia nr. 775 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 264 din 14 aprilie 2017. Apreciem că, întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

17. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Radu Vasile Oros în Dosarul nr. 12.763/271/2015 al Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că dispozițiile art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Oradea — Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 5 decembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 813

din 7 decembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342—348
din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342—348 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Pan Corin Sachelaride în Dosarul nr. 9.640/300/2016/a1 al Tribunalului București — Secția I penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 807D/2017.

2. La apelul nominal lipsește autorul excepției, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere că aceasta nu are legătură cu cauza în care a fost ridicată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea nr. 193/CP din 30 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 9.640/300/2016/a1, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 342—348 din Codul de procedură penală**. Excepția a fost ridicată de Pan Corin Sachelaride în soluționarea contestației formulate împotriva Încheierii din data de 3 iunie 2016, pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București în Dosarul nr. 9.640/3/2016/a1, prin care s-au respins, ca neîntemeiate, cererile formulate și excepțiile invocate de inculpat, autor al excepției, cu privire la legalitatea sesizării instanței, administrării probelor și a efectuării actelor de către organul de urmărire penală, s-a constatat legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și s-a dispus începerea judecării cauzei.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul susține, în esență, că procedura camerei preliminare, în ansamblul ei, încalcă dispozițiile art. 23 alin. (5) și (6) din Constituție, de vreme ce dispozițiile constituționale invocate fac vorbire doar despre două faze procesuale, respectiv urmărirea penală și faza de judecată, fără a dispune cu privire la faza

camerei preliminare. Legea fundamentală nu statuează cu privire la procedura camerei preliminare, așa încât, în aceste condiții, normele procesual penale sunt contrare atât dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5) și art. 21, cât și prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Susține, totodată, că, în ipoteza în care într-o cauză penală sunt trimiși în judecată mai mulți inculpați, Ministerul Public poate să solicite restituirea cauzei sau să mențină dispoziția de trimitere în judecată doar pentru unii dintre inculpați, iar nu pentru toți, cu încălcarea egalității în drepturi a cetățenilor, art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală nefiind suficient de explicit în acest sens, cu încălcarea normelor generale europene privind predictibilitatea, previzibilitatea, claritatea și precizia actelor normative. Invocă Hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Lupșa împotriva României* prin care s-a statuat cu privire la sintagma „prevăzută de lege”.

6. **Tribunalul București — Secția I penală** opinează că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. În acest sens reține că art. 23 din Constituție nu poate fi interpretat în sensul că exclude posibilitatea reglementării procedurii de cameră preliminară alături de faza urmăririi penale și faza judecării. Totodată, arată că pretinsa neclaritate a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, pentru cazurile în care sunt trimiși în judecată mai mulți inculpați, nu interesează cauza de față în care dispoziția de trimitere în judecată vizează un singur inculpat. Reține, de asemenea, că eventuale încălcări ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pot fi analizate de judecătorul cauzei, în temeiul art. 20 alin. (2) din Legea fundamentală.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. În acest sens, invocă deciziile Curții Constituționale nr. 663 din 11 noiembrie 2014 și nr. 552 din 16 iulie 2015.

9. **Avocatul Poporului** precizează că a transmis punctul său de vedere, în sensul constituționalității textelor de lege criticate, în dosarele Curții nr. 374D/2014, nr. 291D/2015 și nr. 1.166D/2015, fiind reținut în deciziile Curții nr. 663 din 11 noiembrie 2014, nr. 472 din 16 iunie 2015 și nr. 35 din 9 februarie 2016.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Avocatului Poporului și Guvernului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 342—348 din Codul de procedură penală, care reglementează cu privire la obiectul, durata, măsurile premergătoare, procedura, soluțiile, contestația și măsurile preventive în procedura de cameră preliminară.

13. În susținerea neconstituționalității normelor penale criticate, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) potrivit căruia respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie în România, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 21 referitor la accesul liber la justiție și art. 23 alin. (5) și (6) referitoare la condițiile de dispunere a arestării preventive în urmărirea penală, respectiv verificarea legalității și temeiniciei acestei măsuri preventive în faza de judecată. Invocă și art. 11 și art. 20 din Constituție raportat la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la dreptul la un proces echitabil.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, din perspectiva criticilor autorului, Curtea constată că, în cauza în care a fost invocată prezenta excepție de neconstituționalitate, dispoziția de trimitere în judecată a vizat un singur inculpat, autor al excepției de neconstituționalitate. În aceste condiții, Curtea reține lipsa legăturii cu cauza a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, prin prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității lor.

15. Curtea a subliniat în jurisprudența sa că, în cadrul procesului judiciar, excepția de neconstituționalitate se înscrie în rândul excepțiilor de procedură prin care se urmărește împiedicarea unei judecări care s-ar întemeia pe o dispoziție legală neconstituțională. Constatarea neconstituționalității unui text de lege ca urmare a invocării unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite autorilor acesteia și nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, de vreme ce neconstituționalitatea unei dispoziții legale nu are numai o funcție de prevenție, ci și una de reparație, întrucât ea vizează în primul rând situația concretă a cetățeanului lezat în drepturile sale prin norma criticată (Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragraful 30). Tot astfel, Curtea a mai reținut, într-o altă cauză, că autorul excepției de neconstituționalitate nu are un interes real, personal, în promovarea acesteia. Astfel, posibila admitere a excepției nu ar schimba cu nimic situația acestuia, ci ar privi numai drepturile altor persoane (Decizia nr. 315 din 5 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 548 din 24 iulie 2014, paragraful 20, cu referire la Decizia nr. 29 din 21 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 3 aprilie 2014). Aceste considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în prezenta cauză, unde, eventuala admitere a excepției de

neconstituționalitate, nu ar sluji cauzei în care a fost ridicată. În această situație, examinarea constituționalității normelor procesual penale criticate ar transforma, în mod nepermis, controlul pe calea excepției de neconstituționalitate într-un control abstract. Astfel fiind, având în vedere cele reținute în precedent, excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, în temeiul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992.

16. În continuare, cu privire la celelalte dispoziții procesual penale cuprinse în titlul II al Părții speciale a Codului de procedură penală, Curtea constată că, în repetate rânduri, a fost chemată să se pronunțe asupra unor dispoziții secvențiale ale instituției camerei preliminare, constatând că aceasta a fost concepută, în accepțiunea legiuitorului, „ca o instituție nouă și inovatoare”, care are ca scop „înlăturarea duratei excesive a procedurilor în faza de judecată”, fiind în același timp un remediu procesual menit „să răspundă exigențelor de legalitate, celeritate și echitate a procesului penal” (în acest sens, Decizia nr. 838 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 1 martie 2016, paragrafele 19—22).

17. Instituția camerei preliminare este reglementată în cuprinsul Codului de procedură penală la art. 342—348, unde se găsesc elementele referitoare la obiectul și durata, măsurile premergătoare, procedura, soluțiile ce pot fi pronunțate și contestația împotriva acestor soluții. Astfel, prin prisma atribuțiilor procesuale încredințate judecătorului de cameră preliminară, în contextul separării funcțiilor judiciare potrivit textului de lege menționat anterior, Curtea a tras concluzia că acestuia îi revine funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată și că, în concepția legiuitorului, această nouă instituție procesuală nu aparține nici urmăririi penale, nici judecării, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal. Procedura camerei preliminare a fost încredințată, potrivit art. 54 din Codul de procedură penală, unui judecător — judecătorul de cameră preliminară, a cărui activitate se circumscrie aceleiași competențe materiale, personale și teritoriale a instanței din care face parte, conferindu-i acestei noi faze procesuale un caracter jurisdicțional (a se vedea Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, paragrafele 25 și 27).

18. Totodată, prin Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, precitată, au fost admise excepțiile de neconstituționalitate invocate, prilej cu care instanța de contencios constituțional a statuat că, de vreme ce inculpatul nu se bucura de posibilitatea reală de a aduce comentarii referitoare la tot ceea ce este avansat în drept sau în fapt de către adversar și la tot ceea ce este prezentat de acesta, fiind limitat la a depune cereri și excepții după consultarea rechizitoriului, iar partea civilă și partea responsabilă civilmente erau excluse *ab initio* din procedura de cameră preliminară, atunci, din perspectiva contradictorialității, ca element definitoriu al egalității de arme și al dreptului la un proces echitabil, norma legală trebuie să permită comunicarea către toate părțile din procesul penal — inculpat, parte civilă, parte responsabilă civilmente — a documentelor care sunt de natură să influențeze decizia judecătorului și să prevadă posibilitatea tuturor acestor părți de a discuta în mod efectiv observațiile depuse instanței. De asemenea, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) și în art. 346 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea

procurorului și a inculpatului”, este neconstituțională, întrucât nu permite participarea procurorului, a inculpatului, a părții civile și a părții responsabile civilmente în procedura desfășurată în camera de consiliu, în fața judecătorului de cameră preliminară. Cele expuse anterior au devenit aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește procedura contestației împotriva soluției pronunțate de judecătorul de cameră preliminară.

19. De asemenea, prin Decizia nr. 631 din 8 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 831 din 6 noiembrie 2015, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit căreia numai „*procurorul și inculpatul*” pot face contestație cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute la art. 346 alin. (3)—(5) din același cod, este neconstituțională, statuând că, de vreme ce accesul, formularea și exercitarea căii de atac a contestației în camera preliminară reprezintă un aspect al accesului liber la justiție, drept fundamental protejat de art. 21 din Constituție, atunci restrângerea sferei titularilor contestației în camera preliminară doar la procuror și inculpat determină încălcarea acestui drept.

20. Așadar, prin deciziile precitate, Curtea Constituțională a înlăturat consecințele afectării dreptului la un proces echitabil, sens în care orice persoană interesată are posibilitatea de a-și susține cauza, din perspectiva obiectului procedurii camerei preliminare, în mod util în fața instanței judecătorești, în așa fel încât condiționările existente nu aduc atingere substanței dreptului și nici nu-l lipsesc de efectivitate.

21. În același sens, prin Decizia nr. 18 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 2 mai 2017, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală, în redactarea anterioară modificării prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și

completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, care exclude posibilitatea de a face contestație împotriva soluției prevăzute la art. 346 alin. (2), este neconstituțională, întrucât încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, ale art. 21 privind accesul liber la justiție și ale art. 131 referitor la rolul Ministerului Public.

22. Totodată, prin Decizia nr. 437 din 22 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 763 din 26 septembrie 2017, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală și a constatat că sintagma „*sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investit cu soluționarea contestației*” din cuprinsul acestora este neconstituțională. În acest sens, Curtea a constatat că dispozițiile art. 348 alin. (2) din Codul de procedură penală încalcă prevederile constituționale ale art. 16, art. 21 alin. (1) și (2), art. 23, art. 24 și art. 129, întrucât exclud aplicarea dispozițiilor art. 205 din Codul de procedură penală.

23. În concluzie, prin deciziile mai sus arătate, Curtea Constituțională a înlăturat viciile de neconstituționalitate din conținutul normelor procesual penale ce reglementează faza procesuală a camerei preliminare, lipsa consacării acestei faze procesuale în cuprinsul Legii fundamentale neavând drept consecință neconstituționalitatea reglementării infraconstituționale având un atare obiect. Într-adevăr, sub aspectul fazelor procesului penal, textul art. 23 alin. (5) și (6) din Constituție menționează urmărirea penală și faza de judecată în fond, însă dispozițiile legale criticate reprezintă opțiunea legiuitorului și au fost adoptate conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, aceste norme nefiind excluse de la controlul de constituționalitate, principiile, valorile și exigențele constituționale fiind pe deplin aplicabile.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Pan Corin Sachelaride în Dosarul nr. 9.640/300/2016/a1 al Tribunalului București — Secția I penală.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor, în același dosar, al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 342—345 alin. (1) și (2) și ale art. 346—348 din Codul de procedură penală, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 7 decembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI**GUVERNUL ROMÂNIEI****PRIM-MINISTRUL****DECIZIE****privind exercitarea, cu caracter temporar,
a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari
publici de secretar general al Ministerului Fondurilor
Europene de către doamna Loredana Hristodorescu**

Având în vedere propunerea formulată de ministrul fondurilor europene prin Adresa nr. 340RP din 23 februarie 2018, precum și Avizul favorabil nr. 14.417/2018 al Agenției Naționale a Funcționarilor Publici privind exercitarea cu caracter temporar a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Fondurilor Europene de către doamna Loredana Hristodorescu,

în temeiul art. 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, al art. 19 alin. (1) lit. b) și al art. 92 alin. (1¹) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, doamna Loredana Hristodorescu exercită, cu caracter temporar, funcția publică vacantă din categoria înalților funcționari publici de secretar general al Ministerului Fondurilor Europene.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂContrasemnează:

Secretarul general al Guvernului,

Ioana-Andreea Lambru

București, 1 martie 2018.

Nr. 87.

GUVERNUL ROMÂNIEI**PRIM-MINISTRUL****DECIZIE****privind încetarea exercitării, cu caracter temporar,
prin detașare, de către doamna Monica Dragomir
a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari
publici de secretar general adjunct al Ministerului Justiției**

Având în vedere propunerea Ministerului Justiției formulată prin Adresa nr. 17.635 din 22 februarie 2018, înregistrată la Cabinetul prim-ministrului cu nr. 5/1.151 din 26 februarie 2018,

în temeiul art. 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, al art. 19 alin. (1) lit. b), art. 89 alin. (2¹) și art. 92 alin. (1¹) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — La data de 1 martie 2018, încetează exercitarea, cu caracter temporar, prin detașare, de către doamna Monica Dragomir a funcției publice vacante din categoria înalților funcționari publici de secretar general adjunct al Ministerului Justiției.

PRIM-MINISTRU

VASILICA-VIORICA DĂNCILĂContrasemnează:

Secretarul general al Guvernului,

Ioana-Andreea Lambru

București, 1 martie 2018.

Nr. 90.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ORDIN

pentru acreditarea Muzeului Național al Banatului din Timișoara, județul Timiș

În baza Hotărârii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 6.512 din 30 ianuarie 2018,

în conformitate cu prevederile art. 12 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (4) din Legea muzeelor și colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii și Identității Naționale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii și identității naționale emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se acreditează Muzeul Național al Banatului, cu sediul în Timișoara, județul Timiș.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul culturii și identității naționale,
Alexandru Vasile Oprean,
secretar de stat

București, 8 februarie 2018.
Nr. 2.073.

MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ORDIN

pentru acreditarea Muzeului de Artă Timișoara, județul Timiș

În baza Hotărârii Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor nr. 7.361 din 30 ianuarie 2018,

în conformitate cu prevederile art. 12 din Criteriile și normele de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.057/2007,

în temeiul dispozițiilor art. 18 alin. (4) din Legea a muzeelor și colecțiilor publice nr. 311/2003, republicată, și al prevederilor art. 11 alin. (1) și (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii și Identității Naționale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii și identității naționale emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se acreditează Muzeul de Artă Timișoara, cu sediul în Timișoara, județul Timiș.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul culturii și identității naționale,
Alexandru Vasile Oprean,
secretar de stat

București, 8 februarie 2018.
Nr. 2.074.

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

ORDIN

privind modificarea și completarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 5.268/2015 pentru aprobarea Metodologiei privind echivalarea de către inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București a perioadelor de studii efectuate în străinătate și la organizațiile furnizoare de educație, care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, înscrise în Registrul special al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar și pentru aprobarea modelului atestatului de echivalare a studiilor efectuate în străinătate și în România

Luând în considerare dispozițiile Ordinului ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 4.022/2008*) privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor și a Metodologiei de recunoaștere și echivalare a diplomelor, certificatelor și titlurilor științifice, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile Ordinului ministrului educației și cercetării științifice nr. 3.800/2015 privind aprobarea Procedurilor de înscriere a organizațiilor furnizoare de educație, care organizează și desfășoară, pe teritoriul României, activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, în Registrul special al organizațiilor furnizoare de educație care organizează și desfășoară, pe teritoriul României, activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară și de recunoaștere a studiilor efectuate de elevii școlarizați în cadrul acestor unități de învățământ,

în baza prevederilor Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 5.079/2016 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul prevederilor art. 94 alin. (2) lit. q) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, cu modificările ulterioare,

ministrul educației naționale emite prezentul ordin.

Art. I. — Anexa nr. 1 din Ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 5.268/2015 pentru aprobarea Metodologiei privind echivalarea de către inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București a perioadelor de studii efectuate în străinătate și la organizațiile furnizoare de educație, care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, înscrise în Registrul special al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar și pentru aprobarea modelului atestatului de echivalare a studiilor efectuate în străinătate și în România, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 734 din 1 octombrie 2015, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — (1) Prezenta metodologie se aplică de către inspectoratele școlare județene și Inspectoratul Școlar al Municipiului București pentru echivalarea perioadelor de studii efectuate în străinătate și la organizațiile furnizoare de educație, care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, înscrise în Registrul special al ARACIP, de cetățeni români, cetățeni din statele membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și din Confederația Elvețiană și de cetățeni care solicită sau beneficiază de o formă de protecție internațională.

(2) Perioadele de studii pentru care se aplică prevederile prezentei metodologii sunt cele corespunzătoare învățământului general obligatoriu, ciclului superior al liceului, perioadelor de studii de nivel profesional și postliceal nefinalizate cu diplomă.”

2. La articolul 2, litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) documente școlare din care să rezulte nivelul, durata și promovarea clasei/claselor pentru care se solicită echivalarea;”.

3. La articolul 2, după litera d) se introduce o nouă literă, litera e), cu următorul cuprins:

„e) alte documente, dacă este cazul (adeverință emisă de autoritatea competentă din țara de origine care să confirme autenticitatea documentelor de studii).”

4. La articolul 3 alineatul (1), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) la unitatea de învățământ la care elevul participă la cursuri în calitate de audient, în conformitate cu prevederile art. 136 din Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 5.079/2016, cu modificările și completările ulterioare.”

5. La articolul 3, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Echivalarea se realizează la nivelul clasei absolvite sau în curs de absolvire”.

6. La articolul 3, alineatul (5) se abrogă.

7. La articolul 5, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) În evidențele școlare ale elevei/elevului se consemnează următoarele: «echivalat clasele (Se menționează clasele promovate în străinătate.) pe baza Atestatului nr. (Se menționează numărul atestatului emis de inspectoratul școlar județean/Inspectoratul Școlar al Municipiului București.) din data.... (Se menționează data emiterii atestatului).»”

Art. II. — La intrarea în vigoare a prezentului ordin, orice prevedere contrară se abrogă.

Art. III — Centrul Național de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor, Direcția generală educație timpurie, învățământ primar și gimnazial, Direcția generală învățământ secundar superior și educație permanentă, Direcția generală juridică, Direcția generală economică, inspectoratele școlare județene, Inspectoratul Școlar al Municipiului București, instituțiile de învățământ preuniversitar și organizațiile furnizoare de educație, care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. IV. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației naționale,
Valentin Popa

București, 16 februarie 2018.
Nr. 3.217.

*) Ordinului ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 4.022/2008 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 90

din 4 decembrie 2017

Dosar nr. 2.069/1/2017

Iulia Cristina Tarcea	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Lavinia Curelea	— președintele delegat al Secției I civile
Eugenia Voichecki	— președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Simona Lala Cristescu	— judecător la Secția I civilă
Paula C. Pantea	— judecător la Secția I civilă
Nina Ecaterina Grigoraș	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Simona Gina Pietreanu	— judecător la Secția I civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
George-Bogdan Florescu	— judecător la Secția a II-a civilă
Veronica Magdalena Dănăilă	— judecător la Secția a II-a civilă
Ileana Izabela Dolache	— judecător la Secția a II-a civilă
Daniel Gheorghe Severin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Andreea Marchidan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mădălina Elena Grecu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Gheza Attila Farmathy	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.069/1/2017 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă, în Dosarul nr. 10.549/63/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse de către apelantul-reclamant și intimata-pârâtă puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecării. La dosar au fost comunicate opiniile exprimate la nivelul instanțelor naționale și au fost transmise hotărâri judecătorești relevante. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

Doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată că nu există chestiuni prealabile, iar completul rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din data de 14 iunie 2017, în Dosarul nr. 10.549/63/2015, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept vizând interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 120 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Codul muncii*), în sensul de a se stabili dacă este considerată timp de muncă suplimentară întreaga perioadă de timp în care salariatul se află consemnat la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, în afara duratei normale a timpului de muncă săptămânal prevăzută de art. 112 din Codul muncii, sau numai perioada de timp în care prestează efectiv activitate.

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

2. Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Dolj — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, reclamantul a chemat-o în judecată pe pârâtă, în calitate de angajator, solicitând ca prin hotărârea ce se va pronunța aceasta să fie obligată la plata sumei reprezentând drepturi de natură salarială pentru orele lucrate suplimentar peste normativul lunar de 40 de ore pe săptămână, actualizate cu indicele de inflație la data plății efective, pentru perioada 23 octombrie 2012—23 octombrie 2015 și în continuare, până la soluționarea definitivă a litigiului.

3. Prin Sentința civilă nr. 727 din 2 martie 2017, pronunțată de Tribunalul Dolj, a fost admisă în parte acțiunea formulată de reclamant și a fost obligată pârâta să plătească reclamantului contravaloarea unui număr de 164,22 ore lucrate suplimentar peste normativul de 40 ore pe săptămână, în perioada 23 octombrie 2012—31 decembrie 2014, astfel cum au fost

identificate și calculate de expertul contabil, sume actualizate cu indicele de inflație și la care se va calcula dobânda legală de la data scadenței și până la data plății efective.

4. Prima instanță a constatat că reclamantul a fost angajat al părâtei în perioada dedusă judecării, având meseria de electrician exploatare stație. Reclamantul a învederat că lucrează în ture de 24 ore, din care 8 ore în instalații și restul de 16 ore (ulterior 12 ore) consemnat la domiciliu, pentru aceste ore de consemn primind un spor de 25% din salariul brut, însă angajatorul, în mod nelegal, nu a considerat niciodată că orele de consemn care depășesc norma de 40 de ore săptămânal ar constitui ore suplimentare.

5. S-a reținut că, potrivit art. 2 pct. 1 din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru (*Directiva 2003/88/CE*), timpul de lucru presupune îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: lucrătorul se află la locul de muncă, este la dispoziția angajatorului și își exercită activitatea sau funcțiile, în conformitate cu legislația și practicile naționale. Așadar, timpul de lucru nu presupune doar simpla prezență a lucrătorului la locul de muncă la dispoziția angajatorului.

6. Deși munca suplimentară nu este reglementată expres, din interpretarea dispozițiilor art. 6 (cap. 2) din Directiva 2003/88/CE, potrivit cărora „timpul mediu de lucru pentru fiecare perioadă de șapte zile, inclusiv orele suplimentare, să nu depășească 48 de ore”, rezultă că și munca suplimentară presupune ca lucrătorul să se afle la locul de muncă, să fie la dispoziția angajatorului și să își exercite activitatea sau funcțiile în conformitate cu legislația și practicile naționale.

7. Potrivit legislației naționale, condițiile menționate la art. 111 din Codul muncii trebuie îndeplinite cumulativ, iar simpla prezență a lucrătorului la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, fără a presta efectiv activitate în exercitarea sarcinilor și atribuțiilor specifice contractului individual de muncă, contractului colectiv de muncă aplicabil și/sau ale legislației în vigoare, nu poate fi considerată timp de muncă. În ceea ce privește munca suplimentară, aceasta este definită în legislația națională prin art. 120 din Codul muncii.

8. Instanța a constatat că prin contractul colectiv de muncă la nivel de unitate s-a reglementat durata programului normal de lucru și munca suplimentară, iar pentru electricienii care lucrează în stațiile electrice s-a stabilit un serviciu în ture cu consemn într-un spațiu special amenajat. Prin același contract colectiv de muncă s-a stabilit că nu constituie timp efectiv de muncă timpul destinat consemnului, ci doar timpul afectat pentru terminarea manevrelor, lichidarea avariilor. Potrivit contractului colectiv de muncă, orele suplimentare reprezintă munca prestată la solicitarea societății peste durata programului normal de lucru de 8 ore pe zi, respectiv 40 de ore pe săptămână, și se compensează prin ore libere plătite sau, în cazul în care compensarea nu este posibilă, prin plata unui spor de 100% la salariul de bază brut.

9. În raport cu aceste dispoziții, prima instanță a apreciat că orele în care salariatul se află la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, peste durata normală a timpului de muncă săptămânal (prevăzută la art. 112 din Codul muncii), sunt ore suplimentare doar în ipoteza în care salariatul prestează efectiv activitate, în exercitarea sarcinilor și atribuțiilor specifice contractului individual de muncă, contractului colectiv de muncă aplicabil și/sau ale legislației în vigoare. Nu întreaga perioadă de timp lucrată în consemn reprezintă muncă suplimentară, nefiind realizată cerința cumulativă cerută de lege, aceea de a

presta munca în conformitate cu prevederile contractului individual de muncă, contractului colectiv de muncă și/sau ale legislației aplicabile.

10. În speță, perioada de timp în care reclamantul a fost în consemn (remunerată cu un spor la salariul brut de bază), fără a lucra efectiv în instalațiile electrice, nu constituie muncă suplimentară în sensul Codului muncii și contractului colectiv de muncă.

11. În regulamentul privind salarizarea și modul de organizare a activității de exploatare de la domiciliu a stațiilor electrice, anexă la contractul colectiv de muncă, a fost prevăzută acordarea unei remunerații pentru orele de consemn, ținând cont și de orele efectuate în zilele de sâmbătă, duminică și zilele libere plătite ori zilele de sărbători legale, astfel că angajatul a încasat o remunerație pentru întreaga perioadă de consemn, indiferent dacă a prestat sau nu activități specifice funcției în îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor de serviciu.

12. Directiva a permis prin art. 17 și art. 18 (cap. 5) anumite derogări de la art. 16, în cazul mai multor domenii de activitate, printre care activitățile ce implică nevoia de continuitate, cum sunt și producția, transportul și distribuția de gaze, apă și electricitate, prin dispoziții legale, de reglementare sau administrative ori prin convenții colective sau acorduri încheiate între partenerii sociali cu condiția ca lucrătorii să beneficieze de perioade de repaus compensatorii echivalente.

13. Aceste prevederi se reflectă și în cuprinsul dispozițiilor Codului muncii și contractului colectiv de muncă, limitându-se durata maximă legală a timpului de muncă la 48 de ore pe săptămână, inclusiv orele suplimentare [art. 114 alin. (1) din Codul muncii, contractul colectiv de muncă — durata maximă a programului de lucru, inclusiv munca suplimentară este cea prevăzută de lege].

14. Instanța a arătat că nu poate reține susținerea reclamantului că toate orele din perioada consemnului în care s-a aflat la dispoziția angajatorului reprezintă ore suplimentare, întrucât, potrivit art. 111 din Codul muncii, este necesar ca în tot acest interval de timp salariatul să își îndeplinească sarcinile și atribuțiile de serviciu; a reținut că pot fi considerate ore suplimentare doar numărul de ore ce depășește norma de 40 de ore pe săptămână, în care salariatul s-a aflat la dispoziția angajatorului și și-a îndeplinit efectiv sarcinile de serviciu.

15. Jurisprudența comunitară permite o asemenea organizare a timpului de lucru, stabilind că Directiva 93/104/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru (*Directiva 93/104/CE*) și Directiva 2003/88/CE nu se opun aplicării de către un stat membru a unei legislații care să permită luarea în considerare în mod diferit, cu remunerare diferită, a unor perioade de timp în care prestațiile de muncă sunt efectiv realizate și cele în care nu se prestează muncă efectivă, în măsura în care un astfel de regim asigură efectul util al drepturilor conferite lucrătorilor de aceste directive în vederea protecției eficace a sănătății și securității acestora — Ordonanța din 11 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza C-437/05 *Jan Vorel* (paragrafele 35, 36).

16. Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul, susținând că, potrivit art. 111 din Codul muncii și art. 2 pct. 1 din Directiva 2003/88/CE, timpul de muncă nu se limitează la timpul efectiv lucrat, iar orele suplimentare sunt tot timp de muncă. Art. 2 pct. 1 din Directiva 2003/88/CE și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene înlătură clauzele contractului colectiv de muncă ce califică și remunerează consemnul la locul de

muncă drept o simplă restricție a timpului liber, deoarece sunt contrare dreptului comunitar.

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

17. Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă a apreciat că în cauză sunt întrunite condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, având în vedere următoarele considerente:

18. Potrivit art. 120 alin. (1) din Codul muncii, munca prestată în afara duratei normale a timpului de muncă săptămânal, prevăzută la art. 112, este considerată muncă suplimentară.

19. Soluționarea prezentului litigiu depinde de rezolvarea următoarei probleme de drept: dacă este considerată timp de muncă suplimentară întreaga perioadă de timp în care salariatul se află consemnat la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, în afara duratei normale a timpului de muncă săptămânal prevăzute de art. 112 din Codul muncii sau numai perioada de timp în care prestează efectiv activitate.

20. Problema de drept care face obiectul sesizării este nouă, asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

21. Apelantul-reclamant a apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă pentru a solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțarea unei hotărâri prealabile prin care să statueze asupra acestei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea în fond a cauzei și care a primit o rezolvare diferită din partea diferitelor complete de judecată ale Curții de Apel Craiova, dar și ale Curții de Apel București.

22. Opinia pe care o consideră corectă este cea prin care s-a apreciat, în virtutea Directivei 2003/88/CE interpretată obligatoriu de Curtea de Justiție a Uniunii Europene prin hotărârile pronunțate în cauzele *Nicușor Grigore* (C-258/10), *Gunter Fuss* (C-429/09), *SIMAP* (C-303/98), *Jaeger* (C-151/02), *Jan Vorel* (C-437/05), că perioada de consemn la locul de muncă reprezintă timp de muncă în sensul art. 111 din Codul muncii, implicit ore suplimentare când se depășește durata normală a muncii de 40 de ore pe săptămână, în sensul art. 120 din Codul muncii, indiferent de timpul efectiv lucrat, iar angajatorul datorează sporurile prevăzute în contractul colectiv de muncă pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte, pentru munca efectuată în zilele de repaus săptămânal și sporul pentru munca efectuată în zilele de sărbători legale atunci când turele de 24 de ore, când includ și perioada de consemn, erau prestate inclusiv noaptea, sâmbăta, duminica sau la sărbători legale.

23. Intimata-pârâtă a apreciat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate impuse de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă în vederea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție și pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept de care depinde soluționarea prezentei cauze.

24. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, au fost formulate următoarele puncte de vedere de către părți:

25. Apelantul-reclamant a susținut că „timpul de lucru suplimentar” (munca suplimentară) nu constituie o noțiune distinctă de „timpul de lucru”, având un conținut juridic identic, ambele noțiuni referindu-se atât la serviciul activ, cât și la serviciul inactiv. Singurul criteriu de distincție îl reprezintă

depășirea duratei normale a timpului de muncă prevăzut de art. 112 din Codul muncii. Diferitele forme sub care se prezintă timpul de muncă se includ identic atât în timpul de muncă cu durată normală, cât și în timpul de muncă peste durata normală (munca suplimentară).

26. Apelantul-reclamant a apreciat că opinia judecătorilor-raportori în dezlegarea chestiunii de drept este greșită, atât prin aceea că perioada de consemn, deși este corect calificată timp de muncă, atunci când depășește durata normală a muncii nu este considerată muncă suplimentară, dar și sub aspectul posibilității remunerării timpului de muncă sub minimele prevăzute imperativ de dreptul național, neobservându-se că, în materia remunerării, normele interne chiar remunerează diferit timpul de muncă, așa cum permite Directiva 2003/88/CE, și au un caracter mai favorabil salariaților prin instituirea unor sporuri minimale cu caracter imperativ, ceea ce tot directiva permite prin art. 15, astfel că dreptul intern este pe deplin aplicabil sub aspectul remunerării ca drept mai favorabil salariaților, neputându-se invoca directiva sau jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru a înlătura aceste norme mai favorabile.

27. Intimata-pârâtă a învederat că, prin contractul colectiv de muncă, ce reprezintă legea părților, s-a negociat și s-a aprobat că reprezintă ore suplimentare doar timpul efectiv lucrat din perioada de consemn, astfel că nu reprezintă ore suplimentare timpul total de consemn, întrucât nu este îndeplinită și condiția a doua din definiția timpului de muncă, deoarece nu se prestează efectiv activitate, deci nu se îndeplinesc sarcinile de serviciu pe întreaga perioadă de consemn.

28. Opinia intimitei-pârâte este că regimul de remunerare a orelor de consemn trebuie să țină cont de convenția părților la care se referă Directiva 2003/88/CE. În cauză, modul de lucru și remunerarea perioadei de consemn au fost stabilite prin contractul colectiv de muncă negociat de părți.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

29. Completul de judecată al Curții de Apel Craiova — Secția I civilă a arătat că art. 2 pct. 1 din Directiva 2003/88/CE din 4 noiembrie 2003 definește timpul de lucru ca fiind „orice perioadă în care lucrătorul se află la locul de muncă, la dispoziția angajatorului și își exercită activitatea sau funcțiile, în conformitate cu legislațiile și practicile naționale”. Timpul de lucru presupune așadar îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: lucrătorul se află la locul de muncă, este la dispoziția angajatorului și își exercită activitatea sau funcțiile în conformitate cu legislația și practicile naționale. Timpul de lucru nu presupune doar simpla prezență a lucrătorului la locul de muncă la dispoziția angajatorului.

30. Deși nu este reglementată expres munca suplimentară, din interpretarea dispozițiilor art. 6 lit. (b) din directivă, potrivit căroră „timpul mediu de lucru pentru fiecare perioadă de șapte zile, inclusiv orele suplimentare, să nu depășească 48 de ore”, rezultă că și munca suplimentară presupune ca lucrătorul să se afle la locul de muncă, să fie la dispoziția angajatorului și să își exercite activitatea sau funcțiile în conformitate cu legislația și practicile naționale.

31. Legislația națională definește timpul de muncă, prin art. 111 din Codul muncii, ca fiind orice perioadă în care salariatul se află la dispoziția angajatorului și își îndeplinește sarcinile și atribuțiile sale, conform prevederilor contractului individual de muncă, contractului colectiv de muncă aplicabil și/sau ale legislației în vigoare.

32. Raționamentul juridic expus este aplicabil și în ceea ce privește munca suplimentară. În acest sens, art. 120 alin. (1) din Codul muncii definește munca suplimentară ca fiind munca prestată în afara duratei normale a timpului săptămânal de lucru.

33. Instanța de trimitere a reținut că prin contractul colectiv de muncă la nivel de unitate au fost reglementate durata programului normal de lucru și munca suplimentară, iar pentru electricienii care lucrează în stațiile electrice s-a stabilit serviciu în ture cu consemn la domiciliu, astfel: până în aprilie 2013 electricianul lucra în ture de 24 de ore, din care 8 ore de lucru efectiv în instalațiile electrice și 16 ore de consemn într-un spațiu special amenajat pentru odihnă, putând presta activități specifice timpului liber (servirea mesei, lectură, vizionare emisiuni de televiziune, odihnă), având obligația de a răspunde la telefonul de serviciu și de a interveni operativ în instalații la cererea dispecerului de serviciu sau la alarmare; după aprilie 2013 consemnul în cadrul unei ture a fost redus la 12 ore, lucru efectiv în stațiile electrice fiind de 12 ore. După fiecare tură de 24 de ore, electricianul avea 48 de ore libere.

34. Prin același contract colectiv de muncă s-a stabilit că nu constituie timp efectiv de muncă timpul destinat consemnului, ci doar timpul afectat pentru terminarea manevrelor, lichidarea avariilor. Tot potrivit contractului colectiv de muncă, orele suplimentare reprezintă timpul lucrat la solicitarea conducerii în următoarele situații: orele lucrate peste durata normală a timpului de lucru, 8 ore pe zi, respectiv 40 de ore pe săptămână, și se compensează prin ore libere plătite sau cu spor la salariu.

35. În concluzie, instanța de trimitere a reținut că perioada de timp (orele) în care salariatul se află la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, peste durata normală a timpului de muncă săptămânal (prevăzută la art. 112 din Codul muncii), reprezintă timp de muncă suplimentară, numai în ipoteza în care salariatul prestează efectiv activitate, în exercitarea sarcinilor și atribuțiilor specifice contractului individual de muncă, contractului colectiv de muncă aplicabil și/sau ale legislației în vigoare.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

36. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, majoritatea instanțelor naționale au comunicat că nu au practică judiciară cu privire la chestiunea de drept sesizată (Curțile de Apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, Galați, Pitești, Ploiești, Suceava, Timișoara, Cluj, Oradea și Târgu Mureș).

37. S-a deus practică judiciară de la nivelul Curților de Apel București și Craiova și o singură hotărâre a Curții de Apel Constanța (referitoare la serviciul de veghe al militarului pe navă) în care s-au exprimat două opinii:

Într-o primă opinie s-a apreciat că întreaga perioadă de timp în care salariatul se află consemnat la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, în afara duratei normale a timpului de muncă săptămânal, prevăzută de dispozițiile art. 112 din Codul muncii, reprezintă timp de muncă suplimentară.

Cea de-a doua opinie este în sensul că timpul petrecut în consemn în cadrul unității nu constituie timp de lucru în sensul art. 2 pct. 1 din Directiva 2003/88/CE, nici timp de muncă suplimentară în sensul Codului muncii și contractului colectiv de muncă aplicabil, nici muncă pe timpul nopții și nu poate fi remunerat ca ore suplimentare atât timp cât în perioada consemnului nu se prestează activități ce aveau legătură cu sarcinile de serviciu. În această opinie, s-a apreciat că, prin

remunerarea orelor în consemn conform modalității negociate prin contract colectiv de muncă, angajatorul și-a îndeplinit obligațiile asumate.

38. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 1.964/C/3359/III-5/2017 din 6 septembrie 2017, a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

39. Nu au fost identificate decizii relevante ale Curții Constituționale referitor la chestiunea de drept în discuție.

VIII. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

40. La nivelul Curții de Justiție a Uniunii Europene s-a cristalizat de-a lungul timpului o bogată jurisprudență cu privire la organizarea timpului de lucru în interpretarea Directivei 93/104/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 și a Directivei 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003, care a abrogat Directiva 93/104/CE.

41. Sunt relevante, în acest sens, Ordonanța din 11 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza C-437/05 *Jan Vorel*, Ordonanța din 4 martie 2011, pronunțată în Cauza C-258/10 *Nicușor Grigore*, Hotărârea din 25 noiembrie 2010, pronunțată în Cauza C-429/09 *Gunter Fuss*, Hotărârea din 14 octombrie 2010, pronunțată în Cauza C-428/09 *Union syndicale Solidaires Isère*, Hotărârea din 3 octombrie 2000, pronunțată în Cauza C-303/98 *SIMAP*, Hotărârea din 9 septembrie 2003, pronunțată în Cauza C-151/02 *Jaeger*.

42. În jurisprudența sa, Curtea a arătat, pe baza definiției din art. 2 pct. 1 din Directiva 2003/88/CE, că sunt trei criterii care trebuie îndeplinite cumulativ, pentru ca o perioadă să fie considerată „*timp de lucru*”. Este vorba despre criteriul spațial (a fi la locul de muncă), criteriul de autoritate (a fi la dispoziția angajatorului) și criteriul profesional (a exercita activitatea sau funcțiile), în legătură cu acest ultim aspect fiind dezvoltată, în principal, cauzistica menționată anterior.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

43. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

44. Asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, pentru ipoteza în care completul desemnat în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile ar ajunge la concluzia întrunirii condițiilor de admisibilitate, opinia judecătorilor-raportori a fost în sensul că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 120 alin. (1) din Codul muncii, perioada de timp în care salariatul se află la locul de muncă, la dispoziția angajatorului, peste durata normală a timpului de muncă săptămânal (prevăzută la art. 112 din Codul muncii), reprezintă timp de muncă suplimentară numai în ipoteza în care salariatul prestează efectiv activitate.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

45. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctele de vedere formulate de către părți și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

46. În ceea ce privește admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de

procedură civilă, instituie o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a curții de apel sau a tribunalului investit să soluționeze cauza;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate;
- asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

47. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată de un complet al Curții de Apel Craiova, investit în ultimă instanță cu soluționarea unui conflict de muncă, potrivit dispozițiilor art. 208 raportat la art. 214 din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 96 pct. 2 și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

48. Astfel, Curtea de Apel Craiova este legal investită cu soluționarea unui apel într-o cauză în care se solicită calificarea și plata, cu titlu de ore suplimentare, a timpului de lucru petrecut de către salariat în consemn la dispoziția angajatorului, hotărârea pronunțată de tribunal, în primă instanță, fiind supusă numai apelului.

49. Procedura hotărârii prelabile are menirea de a elimina riscul apariției unei practici neunitare, printr-o rezolvare de principiu a unei chestiuni de drept esențiale și controversate, cu caracter de noutate.

50. Pentru ca mecanismul procedural reglementat prin art. 519 din Codul de procedură civilă să nu fie deturnat de la scopul firesc al unificării practicii judiciare și utilizat pentru tranșarea în concret a aspectelor litigioase aflate pe rolul instanței de trimitere, instanța supremă trebuie chemată să dea chestiunii de drept o rezolvare de principiu. Altfel spus, în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prelabile trebuie să fie identificată o problemă de drept importantă care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate de interpretare suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și a înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării.

51. În cazul analizat, titularul sesizării solicită clarificarea noțiunii de „timp de muncă suplimentară” prin prisma dreptului intern și a dreptului Uniunii Europene, precum și a statuărilor în materie ale Curții de Justiție a Uniunii Europene și aplicarea acestei noțiuni în cauza dedusă judecării, în raport cu contractul colectiv de muncă încheiat la nivel de unitate, pentru perioada în care salariatul se află consemnat la locul de muncă la dispoziția angajatorului în afara duratei normale a timpului de muncă, având de soluționat un litigiu privind drepturile bănești pretinse de salariat pentru această perioadă.

52. Din actul de sesizare rezultă că instanța de trimitere a identificat dispozițiile legale incidente în cauză, precum și jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

53. Astfel, norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la

pronunțarea unei hotărâri prelabile, respectiv art. 120 din Codul muncii, definește munca suplimentară ca fiind „munca prestată în afara duratei normale a timpului de muncă săptămânal”.

54. Timpul de muncă este definit în art. 111 din Codul muncii ca reprezentând „orice perioadă în care salariatul prestează munca, se află la dispoziția angajatorului și îndeplinește sarcinile și atribuțiile sale, conform prevederilor contractului individual de muncă, contractului colectiv de muncă aplicabil și/sau ale legislației în vigoare”.

55. Definiția din dreptul intern este asemănătoare celei din art. 2 din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru; prin „timp de lucru”, potrivit art. 2 pct. 1, se înțelege orice perioadă în care lucrătorul se află la locul de muncă, la dispoziția angajatorului și își exercită activitatea sau funcțiile, în conformitate cu legislațiile și practicile naționale.

56. Durata normală a timpului de muncă, reglementată la art. 112 din Codul muncii, este de 8 ore pe zi și de 40 de ore pe săptămână. Art. 112 are corespondent juridic în art. 6 lit. (b) din Directiva 2003/88/CE (articole preluate, la rândul lor, din directiva anterioară — 93/104/CE).

57. Întrucât directiva a fost transpusă în dreptul intern, instanțele naționale au obligația de interpretare a legii naționale ce transpune directiva (în cauză, Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare), prin prisma textului și a finalității aceluia act. O interpretare a normei interne nu ar putea fi contrară interpretării date dispoziției similare din directivă de către instanța de contencios european.

58. În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 48 din 19 iunie 2017, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 595 din 25 iulie 2017, paragraful 101) că „Directiva, ca act al Uniunii Europene, nu produce, de regulă, efect direct în dreptul intern, însă trebuie ținut cont de obligația ce revine instanței naționale de a interpreta dreptul intern în conformitate cu dreptul Uniunii Europene, consacrată prin Hotărârea din Cauza C-14/83 *Von Colson și Kamann* pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și menționată constant în jurisprudența Curții”.

59. Se mai reține în decizia sus-menționată a Înaltei Curți de Casație și Justiție că în Hotărârea pronunțată în Cauza C-282/10 *Maribel Dominguez* (cauză ce viza interpretarea unei directive) Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că „principiul interpretării conforme impune (...) ca instanțele naționale să facă tot ce ține de competența lor, luând în considerare ansamblul dreptului intern și aplicând metodele de interpretare recunoscute de acesta pentru a garanta efectivitatea deplină a directivei în discuție și pentru a identifica o soluție conformă cu finalitatea urmărită de aceasta (...)”.

60. În legătură cu problema de drept ce constituie obiect al prezentei sesizări, se constată că, printr-o serie de hotărâri, cum ar fi Ordonanța din 11 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza C-437/05 *Jan Vorel*, Ordonanța din 4 martie 2011, pronunțată în Cauza C-258/10 *Nicușor Grigore*, Hotărârea din 25 noiembrie 2010, pronunțată în Cauza C-429/09 *Gunter Fuss*, Hotărârea din 14 octombrie 2010, pronunțată în Cauza C-428/09 *Union syndicale Solidaires Isère*, Hotărârea din 3 octombrie 2000, pronunțată în Cauza C-303/98 *SIMAP*, Hotărârea din 9 septembrie 2003, pronunțată în Cauza C-151/02 *Jaeger*, Curtea a dat o interpretare criteriilor de definire a „timpului de lucru” prevăzute în Directiva 93/104/CE a Consiliului din

23 noiembrie 1993 și, ulterior, în Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003, care a abrogat Directiva 93/104/CE.

61. Într-o astfel de situație, finalitatea directivei nu poate fi atinsă decât prin interpretarea legii naționale în acord cu interpretarea făcută de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în respectivele hotărâri, în conformitate cu principiul interpretării uniforme a dreptului Uniunii Europene care impune ca dreptul național să fie interpretat în lumina directivei. Curtea de Justiție a Uniunii Europene este instanța care stabilește interpretarea legală de referință a directivei, în virtutea competenței conferite prin art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care va fi apoi avută în vedere de instanțele naționale.

62. Asumarea de către instanța națională a interpretării legii aplicabile în cauză în conformitate cu dreptul Uniunii Europene are drept premisă certitudinea aplicării corecte a dreptului Uniunii Europene. Această premisă impune ca instanța națională să verifice dacă dispozițiile relevante din Directiva 2003/88/CE au făcut deja obiectul unei interpretări din partea Curții de Justiție a Uniunii Europene sau dacă aplicarea corectă a dreptului Uniunii Europene se impune cu o asemenea evidență încât nu mai lasă loc niciunei îndoieli rezonabile (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 6 octombrie 1982, pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza *Cilfit*, C-283/81).

63. Or, în speță, la termenul de judecată din 14 iunie 2017, instanța de trimitere a respins cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene, apreciind că există deja o jurisprudență explicită a Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia noțiunii de „ *timp de lucru* ”, ceea ce înseamnă că, în opinia completului de judecată al Curții de Apel Craiova — Secția I civilă, noțiunile de „ *timp de muncă* ”/” *timp de muncă suplimentară* ” nu ridică probleme de interpretare.

64. Cum aceste noțiuni sunt certe pentru instanța de trimitere, așa cum rezultă și din motivarea expusă în cuprinsul actului de sesizare, nu se poate reține existența unei chestiuni controversate de drept intern pozitiv care să necesite pronunțarea unei hotărâri prealabile. Acest mecanism nu trebuie transformat într-o procedură dilatorie, care amână finalizarea procesului.

65. Odată ce jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene este lămuritoare cu privire la problema de drept dedusă judecării, rezultă că nu există dificultăți de interpretare și aplicare pentru situația de fapt pe care instanța națională a fost chemată să o soluționeze, acesteia revenindu-i obligația de a verifica incidența dezlegărilor date de instanța europeană, în ceea ce privește calificarea acestei perioade ca „ *timp de lucru* ” și remunerația lucrătorului aflat într-o atare situație.

66. Prin urmare, constituie atributul exclusiv al instanței de sesizare să soluționeze cauza cu judecata căreia a fost investită, aplicând, în acest scop, dispozițiile legale incidente în lumina jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene.

67. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova — Secția I civilă, în Dosarul nr. 10.549/63/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 4 decembrie 2017.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

